

5 điểm mới đáng chú ý trong dự thảo Luật Quy hoạch sửa đổi

18:55 03/08/2025

Sau hơn 5 năm triển khai, Luật Quy hoạch đã bộc lộ nhiều điểm nghẽn, làm phát sinh xung đột, chồng chéo giữa các quy hoạch và gây ách tắc trong đầu tư phát triển. Dự thảo sửa đổi Luật Quy hoạch đang được Bộ Tài chính lấy ý kiến được kỳ vọng sẽ tháo gỡ những vướng mắc hiện hành, tạo nền tảng pháp lý minh bạch, đồng bộ và linh hoạt hơn.

Bổ sung quy hoạch biển, phân tách tích hợp, thúc đẩy số hóa và liên kết vùng

Một trong những thay đổi quan trọng nhất của dự thảo Luật Quy hoạch sửa đổi là việc mở rộng hệ thống quy hoạch quốc gia từ 4 lên 5 nhóm, trong đó bổ sung riêng nhóm quy hoạch không gian biển quốc gia. Theo quy định hiện hành, không gian biển vẫn được xếp vào quy hoạch ngành quốc gia.

Tuy nhiên, với tầm quan trọng ngày càng lớn của kinh tế biển và yêu cầu bảo vệ chủ quyền lãnh thổ, việc tách riêng quy hoạch không gian biển thành một nhóm độc lập phản ánh tư duy phát triển bền vững và chiến lược lâu dài. Đây không chỉ là điều chỉnh kỹ thuật pháp lý mà còn thể hiện rõ nét vai trò của kinh tế biển trong không gian phát triển quốc gia.

Song song với điều chỉnh đó, dự thảo cũng làm rõ chức năng và mối quan hệ của các loại quy hoạch trong hệ thống. Trong đó, quy hoạch tổng thể quốc gia tiếp tục giữ vị trí "kim chỉ nam", làm cơ sở định hướng và dẫn dắt các quy hoạch vùng, ngành và địa phương. Việc phân định chức năng rõ ràng giúp tránh xung đột chồng chéo như đã từng xảy ra trước đây, đồng thời tăng cường hiệu quả chỉ đạo từ trung ương xuống cơ sở.

Một điểm mới khác cũng rất đáng chú ý là việc chia tích hợp quy hoạch thành hai hướng: ngang và dọc. Tích hợp ngang là sự phối hợp giữa các ngành ở cùng một cấp; tích hợp dọc là sự thống nhất giữa các cấp Trung ương, vùng và địa phương. Những ngành kỹ thuật cao như quốc phòng, năng lượng, viễn thông... có thể được lập quy hoạch riêng nếu việc tích hợp là không khả thi. Đây là điểm

cải tiến lớn, giúp cân bằng giữa yêu cầu đồng bộ hóa hệ thống và sự linh hoạt cần thiết cho các lĩnh vực đặc thù.

Luật mới được kỳ vọng trở thành công cụ hiệu quả để Nhà nước hoạch định không gian phát triển

Để khắc phục tình trạng lập quy hoạch kéo dài, ảnh hưởng đến tiến độ đầu tư công và hoạt động sản xuất kinh doanh, dự thảo đề xuất rút ngắn thời gian lập quy hoạch cấp tỉnh từ 30 tháng xuống còn 24 tháng. Cùng với đó là hàng loạt quy định mới nhằm tăng cường trách nhiệm và chất lượng của các đơn vị tư vấn lập quy hoạch, trong đó yêu cầu giám sát độc lập và cơ chế hậu kiểm được thiết kế chặt chẽ hơn.

Dự thảo cũng điều chỉnh cơ chế tích hợp quy hoạch đô thị và quy hoạch nông thôn. Theo đó, hai loại quy hoạch này sẽ không còn tích hợp cứng vào quy hoạch tỉnh mà trở thành quy hoạch kỹ thuật chuyên ngành. Tuy nhiên, để bảo đảm sự kết nối tổng thể, các quy hoạch vẫn phải bảo đảm tính liên thông về không gian, hạ tầng với quy hoạch cấp tỉnh. Đây là cách làm linh hoạt, phù hợp với yêu cầu phát triển đa dạng của từng vùng, miền mà vẫn giữ được sự điều tiết tổng thể.

Đáng chú ý, Luật sửa đổi yêu cầu xây dựng cơ sở dữ liệu quy hoạch quốc gia trên nền tảng số, tích hợp với các hệ thống dữ liệu đất đai, giao thông, môi trường, xây dựng... Việc chuyển đổi số trong lĩnh vực quy hoạch mở ra cơ hội nâng cao năng lực dự báo, kiểm soát rủi ro và mô phỏng phát triển đô thị hiệu quả hơn. Đây là bước đi phù hợp với xu hướng quản trị hiện đại và đang được

cộng đồng doanh nghiệp đánh giá cao.

Phân cấp mạnh mẽ, tăng quyền địa phương, giữ vai trò điều phối của Trung ương

Một điểm mới rất đáng chú ý khác trong dự thảo Luật Quy hoạch (sửa đổi) là đẩy mạnh phân cấp, phân quyền trong hoạt động quy hoạch, đi kèm với cơ chế giám sát, kiểm tra hậu kiểm rõ ràng. Bộ Tài chính – cơ quan chủ trì soạn thảo – cho biết nội dung này được xây dựng trên cơ sở thực tiễn triển khai quy hoạch thời gian qua, nhằm khắc phục tình trạng tập trung quá mức khiến tiến độ bị chậm và chất lượng quy hoạch thiếu sát thực tế địa phương.

Cụ thể, dự thảo đề xuất phân cấp từ Quốc hội cho Thủ tướng Chính phủ phê duyệt quy hoạch không gian biển quốc gia và quy hoạch sử dụng đất quốc gia. Đồng thời, Thủ tướng Chính phủ sẽ phê duyệt quy hoạch vùng; còn các quy hoạch ngành quốc gia và ngành cấp vùng sẽ được phân cấp cho Bộ trưởng và thủ trưởng cơ quan ngang bộ phê duyệt.

Đặc biệt, với quy hoạch cấp tỉnh – vốn được xem là "xương sống" trong thu hút đầu tư và phát triển hạ tầng – thẩm quyền phê duyệt sẽ được chuyển từ Thủ tướng Chính phủ sang Chủ tịch UBND cấp tỉnh. Sự phân cấp này đi kèm với yêu cầu nâng cao trách nhiệm, năng lực và minh bạch của chính quyền địa phương, đồng thời vẫn giữ vai trò điều phối, kiểm soát tổng thể của Trung ương thông qua cơ chế hậu kiểm.

Việc trao quyền phê duyệt quy hoạch ngành cấp tỉnh và quy hoạch cấp xã cho địa phương cũng là một bước chuyển đáng kể, mở rộng quyền chủ động nhưng không làm suy giảm vai trò điều tiết chung của hệ thống. Dự thảo bổ sung nội dung: hoạt động kiểm tra, giám sát là một phần không thể tách rời trong quản lý nhà nước về quy hoạch. Điều này bảo đảm tính liên chính và hiệu quả khi đã phân cấp.

Thêm vào đó, dự thảo cũng làm rõ hơn cơ chế xử lý xung đột giữa quy hoạch mới và các quy hoạch cũ trong giai đoạn chuyển tiếp, một nội dung từng gây nhiều lúng túng và ách tắc trong triển khai các dự án phát triển. Khi cơ chế chuyển tiếp được thiết kế đầy đủ và rõ ràng, doanh nghiệp sẽ yên tâm hơn với các kế hoạch đầu tư trung dài hạn, đồng thời niềm tin vào sự ổn định chính sách cũng được củng cố.

Theo các chuyên gia, nếu được thông qua với những nội dung như trên, Luật Quy hoạch (sửa đổi) không chỉ giải quyết những điểm nghẽn tồn đọng suốt hơn 5 năm qua, mà còn góp phần hình thành một khung pháp lý mềm dẻo, minh

bạch và hiệu quả hơn cho giai đoạn phát triển mới. Trong bối cảnh Việt Nam đang hướng đến mục tiêu trở thành quốc gia phát triển có thu nhập cao vào năm 2045, việc xây dựng và thực thi hệ thống quy hoạch đồng bộ, thực chất sẽ là một trong những trụ cột chiến lược để tận dụng cơ hội và kiểm soát rủi ro trong dài hạn.

Thiên Trường